

A gazdák Budapest törvényhatóságában

Irtó Marschall Ferenc, országgy. képviselő

A készülő új fővárosi törvény egyes részleteiről napvilágot látott hírek érthetetlen módon izgalomban tartanak némely köröket. A tervezetnek azt a részét kifogásolják, hogy — hír szerint — a mezőgazdasági érdekeltségek hat képviselővel vennének részt az átalakult törvényhatóságban. Az erre vonatkozó bíralt a reformmal kapcsolatban egyáltalán nem mélyed el nagy gazdasági, közigazgatási és fontos közjogi kérdések lényegébe, hanem csaknem kizáróan a körül forog, hogy — ki lesz bent a törvényhatóságban, illetve ki marad abból ki? Ezzel kapcsolatban elhangzott olyan bíralt is, amely legalább is komikusnak mondja azt, hogy az új fővárosi törvénytervezet szerint megerősödnek a mezőgazdaság képviselői, holott, — jegyzik meg, — *Budapesten és környékén egészen jelentéktelen a földművelés és az állattenyésztés...*

Ezek a megjegyzések mutatják, hogy az illető oldalon teljesen téves szemszögből ítéli meg a mezőgazdasági köröknek a főváros autonómiájában tervezett nagyobb részvételét. Úgy látszik arra gondolnak, hogy ezen a réven a hortobágyi csikósok, vagy a makói hagymatermelők akarnának Budapesten hanghoz és szerephez jutni! Hát ez alapos tévedés. A gazdák távolról sem azzal a programmal akarnak résztvenni a főváros törvényhatósági életében, hogy a mindenbe és mindenáron való beleszólás jogán olyan terrénumokra tévedjenek, amelyekre komoly illetékességük nincsen. Nem erről van itt szó! Tévesen ítéli meg ezt a kérdést az, aki azt gondolja, hogy csak az itt lakás predesztinálhatja a főváros ügyeibe való bekapcsolódásra, nem pedig az, hogy ki vesz részt gazdasági munkájával az ország és a főváros gazdasági életében?

Budapest nem egyszerű zárt városi terület, amely önmagának és önmagából élhet, hanem az ország fővárosa, amelynek ingerenciája túlerjed azokon, amik általában a törvényhatósági városok illetékességét is kimeríthetik. Budapest az ország legnagyobb piaca, legnagyobb értékesítési központja. Budapest olyan vásári-, közvet- és egyéb díjakat szed az egész ország termelésétől, (amelyet számtalan körülmény terel át a fővárosra), amely díjak és illetékek millió pengővel hatnak vissza a mezőgazdaság rentabilitására.

E díjak sokszor túlmennek a kölcsönöség, a kölcsönös gazdasági érdekek és jussok határán. A mezőgazdaság tehát busásan megfizeti a belépődíjat ahhoz, hogy résztvehessen a főváros gazdasági életében. Olyan drága belépődíjjal, amelyet a főváros szed a mezőgazdaságtól, igazán furcsa lenne, ha a jegyszedő nem bocsátaná be a gazdákat — az előadásra. Ezt is meg lehet tenni. De

akkor a gazdák tisztelettel visszakerik a pénztárnál — a belépődíjat.

Nem állhat meg tehát joggal az az önző Monroe-elv, hogy Budapest csak a budapestieké. Ezt az elvet igazságosan úgy kell megfogalmazni, hogy Budapest mindnyájunké: az egész országé, tehát a gazdáké is! Tartsunk egy kis terepszemlélt ezen a téren, a gazdák és a főváros gazdasági érintkezésében. A törvényhatóságnak ma csupán két gazdatagja van, pedig a székesfőváros autonóm adminisztrációjában minden intézkedés a legközvetlenebbül érinti a gazdaérdekeket. Itt van például a vásárjog, a vághóhídi rendtartása, a husvizsgálat, továbbá nem csekély mértékben a Budapestet favorizáló forgalmi intézkedések. Ezek teszik, hogy a budapesti állatvásárokon alakulnak ki az egész országra irányadóul vett állatárak.

A Székesfőváros az állatvásárokat a maga közigazgatási impériuma alatt tartja, amely ma úgy intézkedik, hogy még az állatárak hivatalos jegyzésében sincs ellenőrző részvétele a gazdaközönségnek. Más terményforgalmi vonatkozásokban is Budapest tartja kezében az egész ország kül- és belforgalmának és áralakulásának kulcsát. A főváros bír döntő befolyással a hus, a zsír, a baromfi, a tojás, a zöldség, főzelékfélék, hüvelyesek, gyümölcs stb. stb. forgalmának szabályozására. A főváros a fogyasztási adók szedése és kezelése révén is mélyen belemélyülhet úgyszólván valamennyi mezőgazdasági termék értékesítésének kérdésébe. Külön fejezet illeti meg a kövezetvámot, amely a közelmúltban olyan tényezővé fejlődött, hogy már-már megteremtette az országban a külön budapesti vámterület állapotát!

Mindezeket a körülményeket a gazdák akkor is sulyosan érzik, ha nem laknak a fővárosban! De bizony lakik itt, ha ez a körülmény fontos, számos gazda, aki nem makkoltat ugyan a Margitszigeten, de azért minden vonatkozásában érzi a főváros egyes mezőgazdasági intézkedéseit. Lehet, hogy azt az ellenzést, amit a gazdáknak törvényhatósági részvétele kiváltott, bizonyos alaptalan aggodalmak sugalmazzák. Azt hiszem, hogy ezeknek nincs semmi alapjuk. Nem tehető föl a gazdáról, hogy valamilyen politikai szerepelni vágyás, vagy belső érdekszférákba való belemélyülés szándéka vonzaná őket a Székesfőváros közgyűlési termébe. Ilyen szándék teljesen távol a mezőgazdasági érdekeltségektől. Eszük ágában sincs a gazdának, hogy például a Beszkárt ügyébe, vagy más hasonló kérdésekbe belemélyuljanak. Ezt az élevezetést és befolyást továbbra is azok tarthatják meg maguknak, akik az ilyesmire annyira féltékenyek.

Az agrártényezők már évek óta követelik

Közp. nyomat. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek	
Szerző: <i>Marschall Ferenc</i>	Cím: <i>A gazdák Budapesti törvényhatósági életében</i>
Forrás: <i>Budapesti Hírlap</i>	
<i>370</i> (Hely)	<i>1928. 5. 27.</i> (Idő)
	(Köl. v. fiz.)
	(Oldal)
Személy	Idő
	<i>"1928"</i>
Tárgy	<i>352</i>
Oszátozók	<i>352. 091 "1928"</i>

a mezőgazdaság képviselőjének kiszélesítését, Semmi másról nincs és nem lehet itt szó, mint komoly munkavállalásról. Ebben a törvényhatóságban, amely nemcsak a földrajzi Budapest ügyével, hanem az egész ország termelő közönségét érdeklő és érintő kérdésekkel is számtalan vonatkozásban foglalkozik, jogaiknak és áldozataiknak mértékében befolyást kell biztosítani a gazdáknak is! Belejátszik e kívánságba olyan szempont is, amelyet Budapest politikai vonatkozásban számtalanszor hangoztatott: *hogy meg kell teremteni a főváros és a vidék békéjét.* A gazdák, válságos időkben, nagyban hozzájárultak e béke megteremtéséhez, s most azok, akik ennek szükségét hangoztatták, nem sülyeszthetik eddigi nyilatkozataikat egy üres politikai szólam nivójára.
